Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 164. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 30-го СЕРПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 30, 1983 No. 164. VOL. XC.

РОЗГЛЯНУТЬ СПРАВУ ОПІКИ НАД ПАМ'ЯТНИКОМ ШЕВЧЕНКА

Вашінгтон (Р.Л. Хом'як) — У „Свободі" з 11-го серпня появився лист Юрія Повстенка про занедбаний вашінгтонський парк, де стоїть пам'ятник Тараса Шевченка.

Через день, читач газети Ярослав Волошин з Воррентону, Вірджінія, написав листа до Управи Об'єднання Українців Метропольтальної Округи Вашінгтону з пропозицією встановити окремий комітет для постійної опіки над цим пам'ятником і до листа долучив чек на 100 долярів на покриття витрат такого комітелту. Я. Волошин є членом Об'єднання.

„Можливо, що обов'язок піклування пам'ятником спочиває на міській чи державній установі", — писав у своїму листі Я. Волошин, „однак це ніяк нас не звільняє від постійного догляду над пам'ятником".

Голова Об'єднання Уляна Сось висловила подяку Я. Волошинові за його жест і заявила, що пропозиція, яку він висунув буде на порядку денному-найближчих сходин Управи Об'єднання — 1-го вересня.

„У мене немає сумніву", — додала У. Сось, „що Об'єднання Українців Метрополітальної Округи Вашінгтону в найкоротшому часі знайде практичну розв'язку для постійного піклування пам'ятником Тараса Шевченка і парком, у якому він знаходиться. Про дальші заходи у цій справі будемо інформувати всю українську громадськість".

Митрополит Мстислав посвятить землю під новий храм

Аддісон, Ілл. (ВХК). — Тут в парафії св. Андрія ідуть приготування до важливої події. В неділю, 18-го вересня ц.р., Блаженніший Митрополит Мстислав та Владика Константин разом із запрошеним духовенством обох церков метрополії Чикаго посвятять землю як під будову церкви св. Андрія, так і під будову оселі для пенсіонерів. Оба ці імпозантні красою і своїми розмірами проєкти будуть поміщатися на 15-акровій посілості парафії св. Андрія.

Ці спеціяльні святкування розпічнуться о годині 9-ій рано, коли вірні вітатимуть в своїй тимчасовій церкві гостей в особах Митрополита Мстислава та Владики Константина. Після Святої Літургії, під час якої співатиме хор св. Андрія під дириґентурою д-ра Василя Трухлого, відбудеться чин посвячення землі під храм і під оселю.

Парафіяльна рада підготовляє з нагоди цієї пропам'ятної події окремий обідбенкет, який відбудеться в залі Елмгирст кантрі клаб в містечку Вуддейл (що знаходиться недалеко від Аддісону) при Вуддейл ровд. Розпічнеться він коктейлем о годині 1-ій після полудня, а о годині 1:30 розпічнеться обід. Тостмайстром буде д-р В. Трухлий. Під час програми передбачується також виступ хору св. Андрія, який минулого Великодня співав під час Святої Літургії, що її „Голос Америки" передавав в Україну.

Пляни під будову храму св. Андрія вже є готові. Їх опрацював разом з Будівельним комітетом та після консультацій з цілою Парафіяльною радою архітект Роберт Лорд. Модерна будова церкви є тісно пов'язана з традиційними рисами та окремою дзвіницею. Вона має 360 сидячих місць та хори. Під церквою буде простора і висока заля, що вміщатиме приблизно 500 осіб. Крім того є ще й інші приміщення. Передбачується, що до початкових робіт приступлять це осінню цього року.

Настоятель о. Анатолій Ситник разом з Парафіяльною радою під головуванням інж. Івана Козацького та Будівельний комітет під проводом д-ра В. Трухлого наполегливо підготовляється до цієї величавої події, якою буде посвячення землі під два важливі проєкти.

Закінчилось успішне Гарвардське літо

Літня школа українiстики в Гарварді в 1983 році.

Кеймбридж, Масс. (ФКУ) Праця Українського Гарварду проходить безперервно впродовж всіх місяців року, не зупиняючись навіть у часі вакацій. Бо літом кожного року, це вже 13-ий раз, влаштовується спеціяльні навчальні програми українознавства.

Цьогорічна восьмитижнева програма закінчилась іспитами з кінцем третього тижня серпня. Участь в шести курсах Гарвардської Літньої Школи українiстики в 1983 році взяло 63 студенти хлопців — 25 і дівчат — 38. Вони прибули: з Канади — 8 осіб, з Англії — 2 студентки, з Норвегії — 1 студент, і з 22-ох стейтів Америки. З далеких — Каліфорнії — 2, Колорадо — 4, Міннесоти — 4, Іллиной — 4. Із стейту Массачусетс було 13 студентів. Студентів не-українського походження було 7.

У цих гарвардських програмах українiстики від 1971 року по сьогодні взяло участь 827 студентів.

Літературний процес за останнє п'ятдесятиріччя у книжці Г. Костюка

Мюнхен, Західня Німеччина. — Видавництво „Сучасність" цього року випустило 537-сторінкову книжку Григорія Костюка п.з. „У світі ідей і образів. Вибране. Критичні та історико-літературні роздуми. 1930 - 1980". Обкладинку до цієї книжки виконав мистець Святослав Гординський.

До цієї збірки автор перевів селекцію статтей, що їх він писав, — як він сам це зазначує у Слові від автора, — „в різні, іноді дуже відмінні часи". Ці статті насвітлюють, — як в дальшому пояснює Г. Костюк, — розвиток нового стилю літератури — романтики вітаїзму — в Україні та на імiграції, знайомлять із творчістю окремих письменників і передають картину літературного процесу тут і там за останнє п'ятидесятиріччя.

Цю книжку — в ціні 16-ти американських долярів — можна набути в українських книгарнях, або замовити в представника видавництва Ніни Ільницької, написавши на її адресу: Nina Ilnytzkyj, 254 West 31 st., 8th Fl. New York, N. Y. 10001

Р. Реґен шукає шляхів до еспаномовних американців і жінок

Лос Анджелес, Каліф. — Президент Роналд Реґен, який, як відомо, перебуває тепер в Каліфорнії, успішно висупив перед еспаномовними бизнесменами і намагався докладніше виянити їм поставу Уряду ЗСА до еспаномовних американців й інших національностевих груп та з'ясувати внутрішню й закордонну політику його Адміністрації, на яку, головно тепер у передвиборчому часі, йде наступ різних елементів в ЗСА і за кордоном.

Очевидно, Президетн ЗСА який мабуть буде кандидувати на другу каденцію, хоч він цього ще офіційно не сказав, хоче прихилити до себе, а тим самим до Республіканської партії, більшу кількість еспаномовних американців, які є під теперішню пору великою силовою групою, яка може в багатьох випадках перерішити вибори в ту чи іншу сторону. „Ця Адміністрація, — заявив президент Р. Реґен, — була в минулому і буде в майбутньому придержуватись справедливости у відношенні до національностевих груп і підтримувати їхню ініціятиву в політиці, економіці, культурі та інших ділянках".

Відповідаючи циникам, які твердять, що американський спосіб життя, мрія американців вже мертва, Р. Реґен заявив: „подивіться на еспаномовних американців, на їхні досягнення у бизнесі й інших ділянках життя , які тяжкою працею розбудовують Америку і творять життя кращим для нас усіх". Президент підкреслив, що деякі компанії, що ними керують еспанці, зросли в останніх трьох роках на 60 й більше відсотків. Тепер існує 363,000 таких підприємств з акумульованим великим майном, що переходить 18 більйонів долярів.

Роналд Реґен

Напередодні виступу Р. Реґена кореспонденти запитались заступника пресового секратаря Білого Дому Леррі Спікса, що він думає про обвинувачення Торреза, лідера Об'єднаної ліґи латиноамериканських громадян. Спікс заявив, що урядові речники беруть до уваги усі завваження і він переконаний, що Торрез і його прихильники також змінять свою думку у майбутньому. Користаючи з нагоди зустрічі з кореспондентами, Спікс заявив, що теперішня Адміністрація номінувала на протязі трьох років 125 еспаномовних американців на урядові становища, з-посеред яких 29 займають високі пости в Адміністрації, або є на становищах амбасадорів. Не 35 еспаномовних осіб були номіновані Р. Реґеном на високі пости, як каже Торрез, а 80 у першому році урядування.

До виступу Президента запросили три впливові еспаномовні організації, а в першу чергу Об'єднання еспаномовних підприємців.

У п'ятницю, 26-го серпня ц.р., Президент виступив перед групою жінок-активісток Республіканської партії.

В Польщі висвистали режимника

Варшава, Польща. — Тут офіційно повідомили, що робітники корабельні в Ґданьску висвистали відвідини заступника прем'єрміністра Мєчислава Раковского на збори, присвячені профспілці, і привітали його зневажливим гамором і скандуванням „Солідарність, Солідарність".

Годинна промова Раковского була частиною урядової кампанії злагіднити напруження перед 31-им серпня, третьою річницею заснування „Солідарности"

В залі, де проходили збори і де три роки тому була підписана угода про право на створення вільної профспілки, був також Лєх Валенса, засновник „Солідарности", яка тепер заборонена.

Три роки тому Валенса підписував угоду від імені робітників. Тепер Валенса заявив: „Ми повинні сісти за стіл усі разом. Це є вирішальним тепер". Але уряд Польщі відкинув всі домагання переговорів, а Раковскі під час свого виступу назвав з погордою Валенсу „паном Черепахою".

Після виступу Раковского, слово взяв Лєх Валенса. У своєму 10-хвилинному виступі він дав рішучу відсіч обвинуваченням Раковского, але виступ колишнього лідера „Солідарности" був примирливим, він ще раз закликав польські власті сісти за стіл переговорів, сказавши: „Ми ніколи не вдавалися до сили. Ми не вживали ні кулаків, ні танків. Це ви знаєте тільки гумові палиці і танки."

Після виступу, робітники взяли Валенсу на руки і в спільному поході занесли його під пам'ятник жертвам режиму, який „Солідарність" поставила перед основним входом до корабельні. Там Валенса подякував робітникам за підтримку і солідарність та попросив їх розійтись по домах, сказавши: „Допобачення 31-го серпня".

На другий день Валенса прийшов на працю, як звичайно, але робітники привітали його як справжнього героя і переможця. Місія Раковского попереднього дня повністю провалилася і мала зворотний вплив тому, для чого думав використати його режим.

ЧВЕРТЬМІЛЬЙОНА ЧОРНИХ ПОМ'ЯНУЛИ ЛІДЕРА

Вашінгтон. — Чвертьмільйона демонстрантів спом'янули пастора, неґритянського провідника, Мартіна Лютера Кінґа, мол., у день 20-річчя його славнозвісної проповіді-слова „Я маю мрію..." і в 15-річчя його загибелі від кулі замаховця, у суботу, 27-го серпня, цього року, тут, на трав'янистій леваді навколо пам'ятника першому президентові ЗСА Джорджові Вашінгтонові. За обчисленням поліції було тут 250,000 осіб, навіть дещо більше людей, як було в день відомого „мирного маршу", неґритянського переважно, на Вашінгтон, коли була виголошена згадана незвичайно емоційна промова Мартіна Лютера Кінґа, мол., влітку 1963 року, в рік, що був вершком-кульмінацією акцій чорного населення Америки в його мирній і не зовсім мирній боротьбі за рівні права з білим населенням Америки, що і дало поштовх Конґресові ЗСА ухвалити відповідне і справедливе законодавство для користи понад 20-мільйонового чорного населення, громадян Америки.

Щоправда в згаданому поході 20 років тому брала участь відносно мала кількість білих американців, а цього року білих в масі

(Закінчення на ст. 4)

М. БЕҐІН ПЛЯНУЄ ВІДІЙТИ ВІД ПОЛІТИКИ

Єрусалим, Ізраїль. — Прем'єр-міністер Ізраїля Менахем Беґін повідомив свій кабінет міністрів у неділю, 28-го серпня, про те, що він має намір піти у відставку.

Беґін, який мав ті чи інші клопоти вже на протязі кількох місяцях, зробив своє повідомлення несподівано вкінці нормального засідання уряду. Це здивувало його міністрів, і вони негайно попросили його залишитися на своєму пості. Він погодився відкласти своє формальне звернення в цій справі до президента Хаїма Герцоґа до того часу, поки не зустрінеться в понеділок зі своїми політичними однодумцями в урядовій коаліції.

Прихильники Беґіна відразу посилили свої старання з метою переконати Беґіна змінити це рішення і продовжували їх цілий день Під його домом в Єрусалимі зібрався натовп демонстрантів, які вимагали від нього залишитися на пості прем'єр-міністра, інша група демонстрантів вимагала відходу.

Не було відразу ясно, чи Беґін думає зовсім відійти від політичного життя, чи це тільки є тактикою, щоб дати йому можливість розпустити теперішній уряд і утворити новий, перегрупувавши розсварені партії в його коаліції.

Ізраїльське радіо, посилаючись на неназваного члена бльоку Лікуд заявило, що Беґін сказав бльокові: „ Я відчуваю, що я не дію так, як повинна діяти людина на моєму становищі, з моїми обов'язками".

Прессекретар прем'єр-міністра Урі Порат підкреслив, що рішення Беґіна покищо не є остаточним. Виступаючи в ізраїльському телебаченні, Порат сказав: „Мені здається, що, якщо в Ізраїлі є люди, які думають, що настав час вийти на вулицю і танцювати, то це ще занадто скоро. А також ще занадто рано є страждати тим, які роблять це вже сьогодні".

Згідно з ізраїльськими законами, резиґнація прем'єр-міністра залишає його уряд при виконуванні своїх обов'язків, і який не підлягає практиці голосування за довір'я чи недовір'я аж до часу утворення нового уряду. У даному випадку, якщо Беґін формально звернеться до президента з заявою про резиґнацію, він залишиться прем'єр-міністром зі своїм урядом замороженим при виконуванні своїх обов'язків до того часу, поки він або якийсь інший політичний лідер не утворить нової коаліції в наслідок нових парляментарних виборів або і без них.

Морська піхота ЗСА в Ливані відповідає вогнем

Бейрут. — Речник американської морської піхоти в Бейруті повідомив у неділю, 28-го серпня, що в цей день морська піхота ЗСА вступила в 90-хвилинну перестрілку з міліцією мусулманів-шіїтів.

Речник заявив також, що жертв серед персоналу морської піхоти не було.

Це був перший раз, коли морська піхота ЗСА вступила в збройний конфлікт від часу, як вона прибула до Ливану як частина міжнародних сил підтримання миру в Ливані рік тому.

Речник сказав, що бойову групу з 30 морських піхотинців і віська ливанської армії в Гей ес-Салям на схід від бейрутського летовища обстріляли напівавтоматичною зброєю і ракетними гранатами.

Морська піхота відповіла вогнем з автоматичної зброї та кулеметів. Речник не сказав нічого про жертви серед мусулманської міліції. „Ми не виходили, щоб перевірити наслідки", — сказав речник.

Морська піхота вступила в бій після того, як розпочався бій між частинами ливанської армії та членами шіїтської міліції Амаля. Перестрілка порушила відносне затишшя, яке панувало майже тиждень.

Бейрутське летовище було закрите негайно і на невизначений час після того, як інша група мусулманів обстріляла його. В цьому випадку дві цивільні особу були вбиті, а 12 вояків поранені. Спорадичні спалахи вогню з легкої зброї тривали до півночі. Перестрілка відбулася в основному в південному передмісті Бейруту, заселеному шіїтами і палестинськими втікачами.

У СВІТІ

ЗАХІДНІ КОРЕСПОНДЕНТИ повідомили з Москви, що в Совєтському Союзі вийшло друком нове видання підручника цивільної оборони під назвою „Це повинен знати кожний і розуміти", в якому не має згадки про ядерну катастрофу і можливість загибелі всього живого в можливій майбутній війні, а, навпаки, стверджується, що Совєтський Союз здатний вести, виграти і пережити ядерну війну. Саме для того треба готуватися і знати, як поводитися в такій війні. Книжечка запевнює, що відповідні сховища врятують міське населення від атомного удару і подає поради сільському населенню, як будувати захисні сховища в сільських місцевостях. Західні експерти, які вивчили текст книжечки, говорять, що він написаний в дусі повороту нового керівництва до попередньої доктрини, яка запевняла, що Совєтський Союз зможе ефективно вести ракетноядерну війну.

ПОЛЬСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ПАП 28-го травня повідомило: „Суд над Здзіславом Найдером у Варшавському районному військовому суді закінчився. Суд відбувався згідно з процедуроою справ, де підсудний відсутній. Суд засудив Найдера на кару смерти". Найдер був професором Варшавського університету і добре відомим письменником у Польщі. Від часу проголошення військового стану в грудні 1981 року він проживав в Західній Німеччині а тепер є директором польського радіомовлення на радіостанції „Вільна Европа" у Мюнхені.

РЕЧНИК МІНІСТЕРСТВА внутрішніх справ Австрії повідомив у четвер, 25-го серпня про те, що три румуни, двоє мужчин і одна жінка, втекли з Румунії на маленькому літаку, призначеному для оприскування полів, до Австрії. Вони на низькому польоті перелетіли відповідну частину Юґославії, Мадярщини і приземлилися на автостраді в Австрії, 20 миль від мадярського кордону. Румуни мають намір переселитися до ЗСА.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран заявив, що французькі війська послані до Чаду, щоб „принести мир", але він одночасно остеріг, що, якщо їм будуть загрожувати підтримані Лівією заколотники, вони можуть перейти в наступ. Заява Міттерана була опублікована в газеті „Лє Монд" у формі відповідей на запитання кореспондентів. Заява появилася в час всезростаючого занепокоєння французької громадськости французькою військовою розбудовою в Чаді. З другого боку Франція розпочала ряд дипломатичних заходів з метою мирного полагодження конфлікту.

В УВУ в Мюнхені відбувся літературний вечір М. Хвильового

Мюнхен (УІС „Смолоскип"). — У п'ятницю, 12-го серпня ц. р., Український Вільний Університет у Мюнхені влаштував Літературний вечір, присвячений Миколі Хвильовому, відзначаючи 50-річчя його трагічної смерти і появу четвертого тому творів письменника.

На зважаючи на літній сезон і ряд різних програм, які відбувалися у тому часі у Мюнхені, велика залі УВУ була заповнена слухачами. Вечір цей за характером учасників можна назвати міжнародним — у ньому взяли участь українці з різних країн — з Німеччини, Франції, Англії, ЗСА, Канади, Бельгії й інших країн.

Серед чисельно зібраних осіб були священики, викладачі й студенти літніх курсів УВУ, відомі українські вчені, письменники й представники всіх українських політичних напрямків. Програму Вечора записували на магнітофон „Радіо Свобода", й вона була передана в Україну .

Вечір відкрив і ним керував ректор УВУ проф. Володимир Янів, а у дальшій програмі на ньому виступили представник видавництва „Смолоскип" О. Зінкевич і відома з виступів у ЗСА і Канаді рецитаторка й інтерпретаторка творів М.Хвильового Марта Гарасовська з Альбертського університету в Едмонтоні.

Ректор В. Янів у своєму вступному слові відзначив, що обидвоє представників „Смолоскипу" ширять культ М. Хвильового почерез влаштування літературних вечорів. Зокрема він палко привітав М. Гарасовську, сказавши „хто раз її почув, ніколи не зможе забути її", і „що вечір цей буде для всіх нас великим пережиттям".

Проф. В.Янів згадав, що УВУ відзначував М.Хвильового й при інших нагодах, в окремих доповідях (наприклад, д-р І.Качуровський) й на літніх курсах УВУ. Він сказав: „М.Хвильовий впав жертвою того, що у тих роках діялося в Україні. Своєю смертю він запротестував проти всього, що творилося в 1933 році в Україні. Постать М. Хвильового до сьогодні не є належно зрозуміла, тому вона і дальше є контроверсійною. Сьогодні шній Вечір багато спричиниться до того, щоб розвіяти питання контроверсійности ...Микола Хвильовий є великою постаттю, яка, може, й помилялася в житті, може й не вибрала правильних шляхів спочатку. Він спокутував свої помилки і став символом відповідної доби, чесно закінчив свій шлях і вказав дорогу, якою слід іти іншим... Цей вечір ми присвячуємо трагічній, але видатній постаті, — сказав ректор В. Янів, — яка вказувала не лише шлях боротьби за Україну, але й вказувала орієнтацію на Західню Европу, саме те, що сьогодні є найважливіше".

О. Зінкевич у своєму виступі наголосив і вказав на актуальність багатьох ідей М. Хвильового, як за його життя, так і сьогодні. Він зокрема підкреслив, що нерозуміння М. Хвильового і перемінення його в постать контроверсійну спричинили на іміґрації ті українські критики й політики, „які допустилися нечуваного в історії літератури арґументу — вони літерально доводили, що оповідання „Я" є автобіографічне, утотожнивши героя твору з автором".

На багатьох учасників Вечора неповторне враження зробила М.Гарасовська, унікальна рецитаторка й інтерпретаторка творів М. Хвильового. Вона рецитувала з пам'яті уривки з „Сантиментальної історії", „Я" (романтика) й „Арабесків". Під час рецитування присутні завмерли в мовчанці, переживаючи кожне почуте слово, як його колись переживав М.Хвильовий, і як переживала, передаючи їх, М. Гарасовська. Її інтонація, міміка й жести допомогали не лише розуміти силу й запах слів М. Хвильового, але й сприймати їх, що присутні виявили рясними оплесками.

Після закінчення Вечора учасники довго не розходилися, ділилися враженням про почуте, обмінювалися думками про творчість М. Хвильового і про проблеми нашого сьогодні.

В АМЕРИЦІ

МАБУТЬ З МЕТОЮ заспокоєння публічної опінії, яка в останньому часі дещо затурбована програмою дозброєння Америки, Пентаґон надрукував деякі інформації про оборонні заходи, у яких говориться, що, наприклад, нуклеарна ударна сила ЗСА під теперішню пору, не переходить сили удару з 1960 року. Це з другої сторони показує в якому стані занедбання знаходилась оборонна система З'єднаних Стейтів Америки, на мілітарну силу якої спирається не тільки Північно-Атлантійський Союз (НАТО), але також інші країни світу, зокрема Японія, Австралія і країни Азії. Департамент оборони має багато клопотів тепер, бо напродукована в 1960-их роках зброя, не вся може бути тепер застосована в оборонній системі.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена заповіла, що постарається унормувати справу виплат з програм медікер і медікейд, щоб оминути в майбутньому великого надужиття, яке трапляється з вини шпиталів і лікарів. Маргарет Геклер, секретар Департаменту здоров'я і громадської обслуги, дала зарядження, щоб виплати з федерального фонду були представлені її бюрові до перегляду і апробати. В минулому, — сказала М. Геклер, — несовісні лічниці і деякі лікарі виставляли рахунки неспівмірні з обслугою пацієнтів. Тепер такі шпиталі і лікарі будуть карані грошовою гривною аж до 2,000 долярів за випадок, якщо їм буде доказано надужиття.

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО Департаменту заявив, що переслідування філіппінськими агентами опонентів теперішнього президента Фердінанда Маркоса, які проживають у З'єднаних Стейтах Америки, є дуже серйозною справою і Уряд ЗСА повинен зробити всі заходи, щоб таку практику, якщо вона покажеться правдивою, припинити за всяку ціну, а відповідальних філіппінських „дипломатів" притягнути до відповідальности, або усунути з країни. З цією справою виступили на пресовій конференції два дипломатичні конґресмени з Каліфорнії Дон Едвардс і Фортні Старк, переславши перед тим документацію до Білого Дому, Державного департаменту і до редакцій більших газет. Федеральне Бюро Інвестиґацій перевіряє тепер закиди згаданих конґресменів. Після того Держаний департамент прийме відповідні міри проти запідозрених осіб, бо на думку згаданого Департаменту, жадна держава і жадні агенти не мають права переслідувати осіб, які леґально мешкають в ЗСА.

У НАСЛІДОК ДУЖЕ гарячої погоди, головно в середньозахідніх і західніх стейтах ЗСА, досі померло понад 200 осіб. Гаряча погода триває ще й досі у багатьох стейтах Америки. Майже у 18-ох місцевостях минулої середи і четверга була зареєстрована температура 100 і більше степенів за Фаренгайтом. У Північній Каролайні і Джорджії температура досягла 110 степенів . Такої спеки мешканці не пригадують собі від багатьох років. Сильно потерпіли від спеки посіви, ярина і тютюн у багатьох стейтах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1 25 a month. Change of address — $1 00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Мир — але не за всяку ціну

Коли президент Роналд Реґен говорив у своєму виступі на конвенції Американського Леґіону в Сієтлі 23-го серпня ц. р., що „мир полягає на силі", то він не сказав нічого нового. Від кругло двох тисяч літ відома староримська правда „сі віс пацем пара беллюм", — коли хочеш миру — готуйся до війни. До „абв" політичної мудрости належить істина, що у сучасному світі, як і раніше бувало, рішає силовий чинник. Добра, але одностороння воля, миролюбна фраза, протягнена задля миру рука — не мають найменшої реальної вартости, коли за ними не стоїть сила — справжня, конкретна збройна сила і готовість покористуватися тією силою в обороні миру. Президент Реґен, промовляючи до 5,000 американських ветеранів, правильно назвав саме їх, колишніх військовиків, які самим своїм членством в комбатантській організації маніфестуючи свій сантимент до війська, — борцями за мир. І він правильно таврував тих, які організують пацифістичні демонстрації і сприяють їм, орудуючи демагогічними арґументами проти „палячів війни". „Мир народам" і „Геть палячів війни!" — це ж були одні з найперших гасел тієї большевицької революції, яка створила імперію, що мріє про угроблення вільного світу і змагає до цієї цілі хитрістю і зброєю, підступом і збройними імперіялістичними напастями.

Виступ Роналда Реґена в Сієтлі в обороні принципу сили, як єдиної певної основи тривкого миру, належав до найкращих за все його дотеперішнє урядування. За газетними вістками — проти конвенції ветеранів і проти приїзду туди президента Реґена демонстрували на вулиці крикливі пропаґатори „миру", і члени Американського Леґіону правильно називали їх „комуністами". Бо тільки в інтересі міжнародного комунізму, що визнає за свій керівний центр Москву, може лежати американська слабість, а не американська сила. Сьогодні вже усі тямущі люди у світі знають, що це Совєтський Союз витрачає більйони на підсилювання пацифістичного руху на Заході, розганяючи водночас і виарештовуючи найменший гурток людей, які пробують демонструвати за мир — у Москві. Всьому грамотному світові відомо, що Совєтському Союзові залежить на тому, щоб З'єднані Стейти Америки були якнайслабші, а не найсильніші, і що вони самі, большевики, нахваляються, що в деяких роках — головно щодо числа ракет далекого засягу і числа морських одиниць — вони „наздігнали і перегнали" Америку. Тому пацифістичні демонстрації влаштовують і беруть у них участь або комуністи чи комуністичні поплентачі, або люди не то наївні, не то просто глупі, позбавлені здатности бачити факти і робити висновки на основі фактів.

Це була добра і мудра промова, яка була виголошена до 5,000 членів Американського Леґіону, але слухали її мільйони, які мають телевізори. І досвід вчить, що розумні слова таки знаходять доступ до частини опонентів, які діють добросовісно. Порівняння Реґена теперішніх „миролюбців" до британського прем'єра Чемберлена, який пішов на поступки Гітлерові в ім'я „миру", — було дуже добре і дуже правильне. Роналд Реґен забув додати, що після повороту Невілла Чемберлена з Мюнхену до Лондону, — британський уряд рішив повести приспішеним темпом зброєння. Однак зробленого у Мюнхені промаху — це вже не направило. Мюнхенська капітуляція Франції і Британії у вересні 1938 року, коли-то їхні прем'єри погодилися на признання Німеччині Гітлера чеського Судетського краю на фактичний „протекторат" Німеччини над Чехо-Словаччиною і на окупацію Австрії („Аншлюс") — та ганебна угода в ім'я збереження миру відкрила широко двері Другій світовій війні, що розпочалася 1-го вересня 1939 року. Одностороннє атомове роззброєння, що його пропаґують „пацифісти", — це насправді яскраве провокування третьої світової війни з тим, що розпочав би її несподіваною атакою Совєтський Союз своєю могутньою атомовою зброєю.

Треба дякувати Господеві, що в цих трудних часах, коли запанував у світі хаос думок, свідомо підтримуваний велетенським пропаґандивним апаратом Совєтського Союзу, в Америці президентом є державний муж формату Роналда Реґена. Він сам ствердив у тій своїй промові, що веде політику дворейкову: скріплює збройний арсенал та одночасно переговорює безпосередньо чи за посередництвом союзників з НАТО з Совєтським Союзом щодо редукції збройного арсеналу обох суперпотуг. Але Реґен має рацію: треба жагуче бажати собі миру, але не коштом утрати свободи. Не коштом невтральности супроти імперіялістичного походу ворога. Треба миру, але не за всяку ціну, не за ціну втрати чести і волі.

Іван Кедрин

ПУБЛІЧНА ДИСКУСІЯ І СУТЬ СПРАВИ

Д-р Роман Барановський звернувся у своїй статті п. з. „Громада перед іспитом зрілости" („Свобода" ч. 157 з 19-го серпня 1983 року) зі закликом до всіх, що зацікавлені актуальними проблемами української громади в Америці, щоб прилюдно висловлювали свої думки на тему заплянованої нової централі, яка мала б перебрати на себе гідну репрезентацію цієї громади після зведення Українського Конґресового Комітету до ролі репрезентанта тільки одного партійно-політичного середовища. Р. Барановський нарікає: „...Вправді окремі гормадяни присвячують цим справам багато уваги і про це між собою дискутують, але, як воно не дивно, про ці справи у пресі майже нічого або дуже мало пишеться так, неначе це маловажні справи, які не потребують ширшого насвітлення... Було б побажаним, щоб наші активні журналісти і знавці громадянського життя поділилися на сторінках преси своїми думками відносно актуальних проблем і дали матеріял для загального обговорення в дискусії, без якої нема правдивої демократії..."

Трохи у вищенаведених словах правди, а трохи непорозуміння. Після злощасного XIII Конґресу Українців Америки появилися у пресі десятки статтей, відбулися й окремі прилюдні вечори на тему „Що далі?". Не можна казати, що громада глуха на розумові арґументи і що преса, головними репрезентантами якої в цій країні нашого поселення є особливо „Свобода", філядельфійська „Америка" і скрентонська „Народна Воля", що голоси, які відізвалися на сторінках хоч би тільки цих трьох газет (а були й інші в ЗСА і Канаді ідеологічно співзвучні) не мали позитивного впливу на громадську думку і послідовно на конкретні події. Бо в іншому випадку 30-та Конвенція Українського Народного Союзу не була б такою, якою вона була. Частина нашого вільного суспільства, яка схиляється до гасла „я сам" і воліє радше „блискуче відокремлення", ніж визнання плюралізму громади і співпраці з інакодумаючими земляками, що їх усіх єднає вірність ідеалові самостійної і соборної, ні від кого незалежної держави, ця частина нашого суспільства іншої преси від газет власного партійно-політичного середовища не читає. І тому й усі найлогічніші і найприхильніші арґументи, націлені на згоду на базі принципу „погоджуємось не погоджуватись" — всі такі арґументи відбиваються, як горох об стіну.

Перевірив це Комітет за Правопорядок в УККА, який витратив два і півроку на переконування теперішніх керівників УККА, що треба завернути до практики, яка існувала в УККА за трьох перших урядуючих віцепрезидентів попередньої каденції, аж поки не став урядуючим віцепрезидентом головний предсідник Української Народної Помочі, який від першого таки засідання Крайової Ради якою проводив, звів нанівець статут УККА.

Бо ось у Статуті УККА, Розділ II, третій уступ, кажеться: „...Усі організації УККА; організації, члени УККА повинні бути взаємно толерантними..."

Хто був на тому засіданні Крайової Ради УККА, той ще певне пам'ятає ту „толерантність", яку виявляли предсідник засідання і генеральний секретар УККА та їх однопартійці. Найбільш компромісові, спокійні, речеві арґументи і пропозиції таких поважних громадян, як д-р Шебунчак чи д-р Палідвор — з місця відкинено. Апель о. монс. (тепер Владики) Москаля компромісового характеру був знехтуваний. У тому самому Розділі II Статуту УККА точка 2Б каже: „(Кожна організація зобов'язується) засудити і беззастережно противитися всім тоталітарним доктринам, рукам і таким формам уряду, які суперечать американським ідеалам і засадам (комунізм, анархізм, фашизм, нацизм, авторитарне партійне провідництво і т. д...)"

Авторитарне партійне провідництво! А чим же іншим є теперішній провід УККА, як неназверхнім показом авторитарного партійного провідництва?! Про що взагалі йшлося і йдеться від XIII Конґресу: не про ротаційну чи індивідуальну систему проводу, не за ту чи іншу особу, а йшлося і йдеться про те, щоб українське поселення в ЗСА і діяспорі не визнавало „авторитарного партійного провідництва", тільки взорувалось на тому праведному законі Вашінґтона, про який мріяв Шевченко для України. Тому д-р Р. Барановський каже повну правду, що поверх дворічні переговори Комітету за Правопорядок в УККА з теперішніми керівниками УККА не довели до успіху, бо цей теперішній провід УККА потвердив в офіційному органі своєї партії ООЧСУ „Віснику", що „янголи не можуть миритися з дияволами". Але автори і звеличники поділу українства на „луччих" і „гірших" людей забули, що 5-та точка Розділу XI Статуту

(Закінчення на стор. 3)

Іван Боднарук

Афганістан

Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй зібралася 21-го вересня минулого року, і предсідником обрано мадярського дипломата Імре Галля, від якого сподівалися, що він буде справедливою і чесною людиною. Але він у своїй привітальній промові не знайшов іншої теми, як боронити СССР за його агресію на Афганістан, сказавши, що жертви совєтського перебування в Афганістані є нічим у порівнянні з масакрою у двох таборах палестинських утікачів у західньому Бейруті. А дійсність є така, що Совєтський Союз не хоче вивести своїх військ з Афганістану й поводиться там так, як у завойованій країні. Від совєтської аґресії у Афганістані загинули тисячі цивільних людей, коли в Бейруті замордували арабів у таборах біженців кількасот. Також з обширів Індокитаю і Афганістану сповістили, що совєти вживають отруйних газів у боротьбі проти населення тих країн. Свідчення стверджують, що особливо від „жовтого дощу" жертви гинуть серед жахливої агонії. Але афганістанці борються проти аґресора, не складають зброї.

Афганістан — це гориста країна в південносередущій Азії. До 1973 року була вона королівством, а тепер це республіка. Лежить на стародавньому торговельному шляху із Середущої Азії до Індії, тому то часто нападали на неї інші держави. Площа її виносить 647,500 кв. кілометрів. Межує на півночі з СССР, на заході — з Іраном, на півдні й південному сході — з Пакістаном; на північному сході з Китаєм.

Високі гори займають більшу частину країни; рівнина ж є тільки на півночі й південному заході. Найвищі гори сягають до 6,100 метрів; це Гінду Куш, величезний ланцюг Гімалайських гір. Найнижче положена частина країни має 275 метрів.

Головні ріки Афганістану — це Аму Дар'я, Гельманд Кабул і Гарі. Багато рік випливає з гірських хребтів і впадає до більших рік. Аму Дар'я творить частину північної границі держави. Ріка Гельманд пливе на південний захід і кінчається в Ірані. Ріка Кабул пливе до Пакістану й разом із Індом впадає до Індійського океану. Чимало рік кінчається внутрі країни болотами й багнами.

Південносхідня частина країни має сухий клімат: Афганістан має гаряче літо й гостру зиму. Часто приходять великі зміни температури впродовж дня і падає легкий дощ; деякі полоси мають 330 міліметрів опадів річно.

Кабул — найбільше місто і столиця. В 1971 році мало воно 318 тисяч мешканців. Життя в Кабулі, де переважають впливи Европи, різниться корисно від інших міст: місто має широкі й освітлені вулиці та модерні будівлі.

Афганістан має 24 мільйони населення. Найбільше людей живе в малих селах по долинах рік. П'ять відсотків населення живе в більших містах; приблизно одна восьма населення — це номади. Майже половину населення становить гордий нарід пушту, батьківщина якого лежить на південь від гір Гінду Куш; групами цей народ живе усюди, навіть у Пакістані: це рільники або номади, які живуть у шатрах і говорять мовою пушту, що є однією з державних мов Афганістану. Мова пушту — індоевропейська. Другу більшу групу населення творять таджики, народ іранського походження. Вони живуть у долинах рік на північ від Кабулу і в Бадухстані. Це хлібороби, ремісники й купці. Говорять мовою дари. Державною релігією Афганістану є Іслям.

Тільки мала частина країни придатна для рільництва, але й вона здебільшого вимагає зрошення. Вирощують в Афганістані пшеницю, ячмінь, кукурудзу, риж і різні роди городини, а також бавовну. Експортують овочі: горіхи, кавуни, дині, родзинки, вишні, фіги й помаранчі. На півночі годують овець, з яких мають дорогі футра. Край славиться своїми килимами.

Ліси ростуть тільки в східніх горах. Є тут шпилькові дерева, дуби, тополі, дикі горіхи й миґдалі. Рівнина півночі — це широкий сухий степ без дерев, а кінець південого заходу — це майже безлюдна пустеля. З диких тварин живуть у Афганістані ґазелі, ведмеді, вовки, лисиці, леопарди, качки і куропатви.

У перший день весни святкують афганці Новий Рік; з державних свят 27-го травня у них День незалежности; від 17-го до 19-го липня День Республіки.

З хворіб широко поширена трахома, сухоти й дезинтерія. Шляхом масового щеплення уряд майже зліквідував віспу, тиф і малярію.

В Афганістані є два роди шкіл: духовні й публічні. Перші існують при сільських мошеях і вчать у них Корану, читати, писати й рахунків. У Кабулі й в більших містах є середні школи. Неписьменних в країні дуже багато.

Хоч населення Афганістану складається з багатьох етнічних груп, побут його здебільша всюди однаковий. Характерною рисою його є тісний родинний зв'язок; родину очолює найстарший чоловік і його слово є для всіх законом. Селяни й номади живуть спільно родинами, які є самовистачальні. Деякі номади живуть у шатрах. Мошея на селі є осередком життя. Двічі на рік номади сходять із

(Закінчення на ст. 4)

Ярослав І. Чумак

ПРО УКРАЇНСЬКУ РОДИНУ

Збереження родової спадщини, намагання передати нащадкам матеріяльні і духові надбання усіх поколінь, було і є неписаним законом кожної культурної громади, в тому і нашої. Українці на поселеннях також хочуть продовжити свій рід, і, як уміють, передають своїм дітям свої традиції. Але якщо судити дерево по його овочах-плодах, робили і роблять це без продуманого пляну, припадково.

Чимало причин склалося на таку припадковість. Першою була сильна прив'язаність до рідної землі, зворушливо описаної В. Стефаником, і повна незнайомість чужої, де прийшлося жити, залишивши рідні пороги. Варягам, жидам чи англійцям легко переселитись з одного кінця землі на другий. Наш земляк платив за такий експеримент важку ціну не тільки сто років тому. Великою і найважчою ціною була і є дезінтеґрація родини під впливом нових і, звичайно, непригожих умовин життя і побуту.

У новому місці поселення обов'язує новий лад: матеріяльний, моральний і культурний. До нього треба пристосуватись або лишитись поза скобками життя. Але пристосуватись не було легко малоосвіченим селянам з Галичини, Буковини чи Закарпаття. В першу чергу наші піонери рятували фізичне життя своєї родини. Піднісши дещо голову, будували Церкву. Про плянове виховання в родині не було як і думати, не сприяли тому ні винесені з рідного краю звичаї, ні людські засоби.

Тим часом у нових країнах поселення, особливо в З'єднаних Стейтах Америки і Канаді, структура родини проходила великі зміни. Від початку нашого сторіччя її стійкість і тривкість на долю і недолю підважували такі мудрагелі-матеріялісти, як Ч. Дарвін, К. Маркс і З. Фройд. Перш усього вони заперечували існування Бога, а інтелектуальні ремісники, підхопивши цей клич, голосили м. ін. в літературі, на сцені, в кіні і пресі, що давня християнська родина — це пережиток, нові часи вимагають нового підходу і нової свободи; в їхній інтерпретації ця свобода означає цивільні шлюби, легко доступні розводи, безкоштовні і безконтрольні аборти, мішані, вимінні й пробні подружжя, дешеві засоби проти запліднення і більшість інших ходів пансексуалізму, що став головним мотором і сенсом модерного життя.

Захитання основ християнської моралі взагалі, а в подружжі зокрема, призвело до захитання підвалин християнської родини. Криза просто кидається у вічі, вона прибирає жахливі форми. Наприклад, дикунство американської молоді, напади і грабежі на вулицях міст навіть у білий день — це ніщо інше, як тільки гірке пожнив'я нестачі виховання в родині. Але розбої на американських вулицях — це тільки одна сторінка упадку сучасних родин.

Жахлива статистика

Щоденний досвід і лектура газет свідчать про важке горе сучасних родин. Спричинюють його нещасні алькоголіки, нездарні і запаморочені бабії, вигідники-самолюби і взагалі люди малої культури, зокрема культури релігійної.

Розбиття родини починається з малих непорозумінь, прогріхів і конфліктів. Нестача протидії веде до поглиблення розходжень. Зовсім так, як з малою діркою в даху. Не залатаєш її в пору, пізніше треба багато клопотатись і платити. Колись такі подружні непорозуміння лагодив священик у сповідальниці або в приватній розмові. Тепер його місце малощо не всеціло зайняв психіятр, але не зважаючи на його коштовні поради (60 долярів за годину) подружні конфлікти не маліють, а ростуть.

Незавидне положення і ситуацію сучасної родини дуже вимовно ілюструє наступна канадська статистика. Тут є: 700,000 дітей з розбитих подруж; 50,000 розводів річно (кожне четверте подружжя розводиться); 50,000 абортів річно; 40,000 дітей, матері яких є у шкільному віці, а 5 000, матері яких є у віці 12-14 років;

15,000 дітей судять річно у судах тільки в одному місті Торонто.

Протидія

Світовий Конґрес Вільних Українців проголосив 1980-ті роки Декадою Української Родини. Ієрархія Української Католицької Церкви, зокрема її Патріярх у різдвяному посланні, закликає нашу громаду до оборони української родини перед заливом зла. Папа Іван Павло II недавно написав апостольського листа п. з. „Familiaris Consortio" в справі ваги покликання і тривкости родини.

Ці документи, видані приблизно одночасно, вказують на вагомість і серйозність родинної проблематики. Вони заохочують також кожну вдумливу людину до дії.

На превеликий жаль, досі тут зроблено дуже мало. Навіть покликані до цього установи: Церква і товариства суспільної опіки, не можуть виказатися систематичною і пляновою працею для збереження і оборони української родини. У пресі на цю тему майже нема відгуку. Спеціяльні книжки про родину — це білі круки. Двадцять п'ять років тому вийшла книжка о. С. Нагаєвського на цю тему, а недавно у Видавництві „Добра книжка" видруковано збірник виховних есеїв п. з. „Українські Діти — наше майбутнє". Але книжка не продається; наш загал такого роду публікацій не читає. На цьому безпросвітньому

(Закінчення на ст. 4)

Богдан Остап'юк

НАПЕРЕДОДНІ З'ЇЗДУ ЗЕМЛЯКІВ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

Один із визначних уродженців Тернопільщини д-р Евген Олесницький у своїх спогадах „Сторінки з мого життя" із захопленням та любов'ю згадує про „широкі подільські лани" та „золоте Поділля". Ось один уривок:

„Перед очима моєї душі мріють широкополі лани, вкриті золотою пшеницею, що хвилюють під подувом вітру, немов море. Це найкращий вид, який я у свому житті бачив. Це невичерпані, багаті скарби української землі, що в'яжуть мене споминами літ дитинства і почасти молодечих. Не було в мене більшої розкоші, як літньою порою, коли збіжжя цвіте, або достигає перед самими жнивами, в теплу місячну ніч іти або їхати ланами вкритими збіжжям. Який тихий маєстат б'є від тих ланів, яке почування переймає людину, повну свідомости, що це скарбниця цілої людськости. А який дивний, проймаючий запах іде від тих ланів! Такого запаху не стрічав я ніде більше, лише на нашому Поділлі! Воно зовсім не романтичне, а промовляє до мене все чаром поезії. А нині, коли пишу, (1916 рік. — Прим. Б. О.) те Поділля в руках неприятеля, під московською займанщиною (тепер знову під червоною Москвою. — Прим. Б. О.). Там і моє родинне село, і могили моїх батьків. Я вже їх не побачу ніколи. Страшна туга переймає мою душу, а Золоте Поділля мріятиме перед моїми очима до смерти".

Визначні уродженці Тернопільщини

З Тернополя і Тернопільщини вийшло багато визначних культурно-освітніх, наукових, політичних та релігійних діячів, які своєю працею та ділами принесли шану і славу для України.

Проф. Олександер Барвінський народився 8-го червня 1847 року в Шляхтинцях біля Тернополя. Він був пробудителем Тернополя та північного Поділля. Організатор і основник у Тернополі „Просвіти", „Руської Бесіди", „Міщанської Читальні" та української державної гімназії, історик, літератор, педагог, політик, посол австрійського Сойму, член Палати Панів, проф. О. Барвінський у 1918 році був обраний міністром Віровизнання та Освіти в уряді ЗУНР. Він — автор цінних спогадів; помер у Львові в 1927 році.

Д-р Евген Олесницький народився 5-го березня 1860 року в Говилові Великім біля Гусятина. Визначний політик, один із найкращих оборонців селян у судових процесах, неперевершений оратор-промовець, він був послом австрійського сойму та головою представництва сойму. Основоположник Української національно-демократичної партії. Автор цінних спогадів, у яких багато місця присвятив Тернополеві.

Проф. д-р Іван Пулюй народився 2-го лютого 1845 року в Грималові. Світової слави вчений, винахідник променів радію та електронічних апаратів. Довголітній професор, а згодом ректор Політехніки у Празі. Разом з Пантелеймоном Кулішем переклав Святе Письмо на українську мову та видав Псалтир. Піввіку прожив на чужині, але зберіг щиру та гарячу любов для свого народу. Залишив багато цінних наукових праць. Помер у Празі 31-го січня 1818 року.

Проф. д-р Кирило Студинський народився 4-го жовтня 1861 року в Кип'ячці біля Тернополя. Професор української мови та літератури у Краківському та Львівському університетах, він залишив по собі багато наукових праць. Студинський брав участь у конференції українського правопису у Харкові в 1927 році. Арештований большевиками у липні 1941 року, він пропав без вісті.

Лесь Курбас народився 12-го березня 1889 року в Старому Скалаті. Геніяльний режисер, новатор і реформатор українського театрального мистецтва. В 1915 році він організував у Тернополі український театр під назвою „Тернопільські театральні вечори". В 1922 році він основував славний театр „Березіль" в СССР. Загинув Лесь Курбас на Сибірі 15-го жовтня 1942 року в арешті або засланні.

Денис Січинський народився 1865 року в Клювинцях, повіт Гусятин. Один з найбільш популярних та улюблених композиторів Західньої України, він залишив по собі багату музичну спадщину: чоловічі хори, обробки народних пісень, дві симфонічні поеми, сольоспіви та оперу „Роксоляна". Помер Д. Січинський у 1909 році.

Проф. д-р Микола Чубатий народився у відомій міщанській сім'ї Чубатих у Тернополі 11-го грудня 1889 року. Він — один із визначних вчених і громадських діячів, знавець історичного права. М. Чубатий брав участь як делегат від ЗУНР у Києві в 1918 році. Від 1925 року викладав професор історію Української Католицької Церкви у Львівській Духовній Семінарії. В 1939 році, виїхавши до Америки, він був професором в колеґії св. Василія у Стемфорді. В 1944 році оснував він журнал англійською мовою „Український Квартальних" і редаґував його 13 років. В 1947 році був проф. М. Чубатий одним із основників НТШ у Ню Йорку, який очолював до 1952 року. Також був він деканом факультету права на Українському Католицькому Університеті у Римі. Помер він 10-го липня 1975 року.

Блаженніший Патріярх, Кардинал, Отець Йосиф Сліпий народився 17-го лютого 1892 року в селі Заздрість біля Струсова. Глава Української Католицької Церкви, Ісповідник віри, 18 років карався він у тюрмах і концтаборах Сибіру. Опинившись на волі, двічі виступав Блаженіший в обороні Церкви і народу на Ватиканських Соборах. Патріярх збудував репрезентативний Собор Св. Софії у Римі, основав Український Католицький Університет та інші інституції.

Земляцьке Об'єднання „Тернопільщина" (З. О. Т)

Понад 39 років минуло з того часу, коли ми на провесні пам'ятного 1944 року, рятуючи життя від орд червоної Москви, які вдруге сунули на нашу землю, — залишили рідні пороги та подалися на скитальщину. Туга за втраченою вужчою батьківщиною тут, на новому місці поселення, стала імпульсом для створення реґіональних комітетів, які своєю діяльністю охопили майже всю територію Західньої України, і які упродовж трьох десятиліть зібрали цінні, дуже часто історично вартісні матеріяли про свою дідивщину та видали їх у своїх збірниках, що їх появилося понад 25.

У 1957 році постало у Філядельфії з ініціятиви колишніх мешканців Тернополя реґіональне Товариство

(Закінчення на стор. 3)

ПОНАД СІМ МІЛЬЙОНІВ УКРАЇНЦІВ — ДІТЕЙ, ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ — У СТРАШНИХ МУКАХ ВПАЛИ ЖЕРТВОЮ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ ЗОРГАНІЗОВАНОГО КОМУНО-МОСКОВСЬК ІМИ НАРОДОВБИВЦЯМИ В УКРАЇНІ 50 РОКІВ ТОМУ. ПОМ'ЯНІМО ЦІ ЖЕРТВИ САМІ ТА ПРИГАДАЙМО ЇХ ІНШИМ НАШОЮ МАСОВОЮ УЧАСТЮ У ВЕЛИКІЙ ДЕМОНСТРАЦІЇ ТА МЕМОРІЯЛЬНОМУ КОНЦЕРТІ У ВАШІНҐТОНІ В НЕДІЛЮ, 2-го ЖОВТНЯ!

ВАЖНЕ ДЛЯ УЧАСНИКІВ МЕМОРІЯЛЬНОГО ТИЖНЯ У ВАШІНҐТОНІ

Протягом Меморіяльного Тижня у Вашінгтоні для відзначення 50-ліття голоду в Україні, який (тиждень) триватиме від 25-го вересня до 2-го жовтня включно, очікується у Вашінгтоні значна кількість українців, які прибудуть з різних міст і стейтів. Найбільше з них прибуде в день головної маніфестації, в неділю 2-го жовтня, але багато прибудуть певно вже раніше, щоб відвідати своїх конгресменів і сенаторів і поінформувати їх про Меморіяльний Тиждень у Вашінгтоні, чи прямо як туристи, щоб оглянути столицю ЗСА і потім взяти участь у маніфестації.

Одні прибудуть індивідуально, власними автомобілями, потягами чи автобусами, інші — групово, спеціяльно замовленими автобусами як учасники збірних поїздок.

Хто плянує провести у Вашінгтоні одну чи більше ночей, той повинен подбати про нічліг. Подаємо тут адреси готелів, де можна замовити кімнату, як також оплату за одну ніч: Howard Johnson-Crystal City, Va., 2646 Jefferson Davis Hway (U.S.№1); Tel.: (202) 684-7200.

Цей мотель розташований на вірджінському боці ріки Потомак, але близько центру Вашінгтону. Ціна за кімнату для одніеї чи двох осіб 34 дол. за одну ніч.

Charle's Hotel, 1731 New Hampshire Ave., N.W., Washington, D.C.; Tel.: (202) 332-2226.

Цей готель лежить за кілька кварталів від Пенсильванія авеню, якою йтиме маніфестаційний похід. Ціна за кімнату для однієї особи за одну ніч — 35 дол., для двох чи більше осіб (не більше 4) — 45 дол.

One Washington Circle Hotel, 1 Washington Circle, N.W., Washington, D.C.; Tel.: (202) 872-1680.

Цей готель розташований близько Кеннеді Сентер, де відбудеться Меморіяльний концерт. Тут ціна за кімнату для двох осіб — 65 дол. за одну ніч.

Щоб забезпечитись кімнатою, замовляти треба вже тепер.

Хто знає інші готелі чи мотелі у Вашінгтоні, де можна дістати дешевші ціни, хай замовляє кімнату там.

Зазначуємо, що групові поїздки до Вашінгтону, приватні або організовані бюрами подорожей, можуть користати із знижених цін на мотелі в залежності від їхнього положення. Поза містом мотелі дешевші як у місті.

КВИТКИ НА МЕМОРІЯЛЬНИЙ КОНЦЕРТ

Як уже відомо, після маніфестації відбудеться в Кеннеді Сентер Меморіяльний концерт для вшанування пам'яті жертв Великого голоду. Початок концерту о годині 3:00 по полудні. Щоб дістати квитки на концерт, треба замовляти їх вже тепер, висилаючи відповідну оплату на одну з таких адрес:

Committee on Genocide in Ukraine, 2615 30th Str., N.W., Washington, D.C. 20008; tel.: (202) 234-2330; або

Committee on Genocide in Ukraine, Att. Mr. E. Popil, 440 Wyoming Ave., Scranton, Pa. 18503; tel.: (717) 342-0937.

Ціни квитків: льожі 25 дол., партер 20 дол., перший балькон — 15 дол., другий балькон — 12.50 дол. другий балькон боки — 5 дол.

Програма концерту буде оголошена згодом.

Крайовий Громадський Комітет надіється, що всі місця в Кеннеді Сентер, яких є понад 2,000 будуть заповнені, бо концерт — важлива частина української маніфестації у Вашінгтоні проти організованого Москвою голоду в Україні 50 років тому.

Інформації про інші події Меморіяльного Тижня у Вашінгтоні будуть подані згодом. Якщо у когось є якісь питання, просимо писати до Вашінгтонського комітету (адреса вище), або телефонувати: (202) 234-2330.

Для контакту поодиноких комітетів та індивідуальних людей з Вашінгтонським бюро можна вживати номер замовленої телефонічної служби: (202) 728-8744. Усі контакти й запитання, подані на цей номер, будуть відповіджені протягом 24-ох годин.

Пресова Служба Крайового Комітету
Вашінгтонське Бюро

Напередодні...

(Закінчення зі ст. 2)

під назвою Земляцьке Об'єднання — „Тернопільщина". До членів основників належали: Ізидор Громницький, проф. Володимир Мацьків, ред. Степан Конрад, д-р Теодозій Сеньковський, св. п. о. Микола Збир, мгр Осип Янкевич, Михайло Середа та інші. Редакційна колеґія реґіональних збірників видала три томи під назвою „Шляхами Золотого Поділля": перший том появився в 1960 році, другий — у 1970-му, а третій — цього року у липні. До нього ввійшли ще міста Скалат, Грималів та Підволочиська. Таким чином третій том у збільшеному об'ємі доповнив два попередні, що разом становлять цілість історії Тернопільщини.

Участь поетів, письменників у реґіональній праці

У видавничій реґіональній праці тернопільців брали участь, побіч відомих колишніх культурно-освітніх діячів, також письменники, поети, що своїм надхненним поетичним словом змальовували історичні події, тугу за втраченим рідним краєм та повсякчасно нагадували нам не забувати про нього.

Серед них у першу чергу варто згадати відомого поета, письменника книжок для дітей і молоді, співредактора „Веселки", громадського та релігійного діяча Чикаґо проф. Романа Завадовича. Свої юні роки провів він у тернопільській гімназії, де й почав свою письменницьку діяльність. У грудні цього року сповниться йому 80 років життя. Кілька віршів присвятив він Тернополеві. Подаємо уривок вірша під заголовком „Запит і відповідь":

Так часто привид встає
З-за моря, з-за гір Европи...
То місто наше й моє —
Тернопіль.
О, місто весняних літ!
Чи треба тобі ще питати?
Хто вийшов без серця у світ, —
Не може його не шукати!

Зайшли ми в далекі світи,
Туди — по скитальській дорозі,
Та серце лишилось, де ти —
На рідним порозі.

Інший земляк Тернопільщини д-р Михайло Качалуба, автор кількох збірок віршів та спогадів з перебування в Карпатській Україні і Словаччині під заг. „З моєї Одисеї", також присвятив вірші Тернополеві („Місто дороге", „Тернопіль — молодість моя"). Ось уривок вірша „Україні":

„Кохана моя батьківщино,
Хоч стільки минуло вже літ
Від хвилі, коли я покинув
Обійми твої, йдучи в світ, —
Я ніжність твою материнську
Й квітучу дівочу красу
Несу від колиски — дитинства
І до гробу таки донесу".

Дочка заслуженого і дуже шанованого катехита св. п. о. Тимотея Сембая в Тернополі Оксана Галицька проявляє в своїх віршах поетичний талант. У вірші „Чому" вона змалювала тугу за втраченою батьківщиною:

„Як залишала Рідний Край,
Ідучи вигнанцем з мого Поділля,
Чом не припала до землі на мент
І не взяла на спомин квітки-зілля?...

Як виїжджала потім із Карпат
В лихий той час в світи далекі,...
Чом не взяла я грудочки землі,
Або одної гілочки смереки?...

Шостий раз

Шостий раз, у цьому третій — на Союзівці, зберуться земляки Тернопільщини, щоб на початку золотої осени у спокійній і привітній атмосфері зустрінути та привітати своїх рідних, приятелів, друзів.

На З'їзді здаватимуть звіти своєї праці члени Земляцького об'єднання, редколеґія реґіонального збірника та бюлетеня. Ми впевнені в тому, що чесно сповнили свої завдання і обов'язки, та сподіваємося, що залишили тривкі сліди своєю понад 25-річною працею на реґіональній ниві, не зважаючи на те, що багато з нас вже сеньйори-громадяни у віці 75-90 років! Тому прохання до дорогих земляків не припиняти нашої реґіональної праці, приєднувати молодих людей, нехай вони продовжують цю хосенну працю. А ми, старші, чи дехто з нас, по змозі своїх сил, будемо їм допомагати.

Після закінчення ділових нарад З'їзду на кілька годин земляки з Тернопільщини забудуть про свої життєві клопоти і на крилах бистролетної гадки, при звуках рідної пісні і музики, злетять у рідні сторони, де проминули незабутні роки дитинства і молодости, та згадають ще живих рідних і приятелів. Час проведений на дозвіллі у рідному гурті буде приємним, бо, як каже загальновідома приказка, — „Нема то як на Союзівці!".

Публічна...

(Закінчення зі ст. 2)

УККА говорить виразно: „У виконанні своїх функцій в УККА члени керівних органів УККА мають бути невтральними відносно діяльности будь-якої політичної партії і ніякий член керівного органу не сміє в імені УККА зв'язувати його з будь-якою політичною партією". Спосіб підготови XIII Конґресу і його ведення та засадничий підхід теперішнього проводу УККА до основної української проблематики в діяспорі був і є глумом над цією точкою Статуту, що його XIII Конґрес не змінив...

Але читачі статті-заклику д-ра Р. Барановського можуть мати до нього деяку претенсію. Бо він, правильно з'ясувавши існуючий стан, нічого не сказав, які конкретні пляни намітив Комітет за Правопорядок, приймаючи назву Української Американської Координаційної Ради і рішаючи скликати конвенцію, щоб „леґально оформити цю нову організацію". Коли д-р Р. Барановський закликає журналістів до висловлення своєї думки, то ця думка ясна: нова організація мусить мати підбудову в теорії, але й плян виконування своєї праці у практиці. Ідеологічно-теоретична основа нової організації має за взір існуючий статут УККА, до якого треба би додати ще одну чи дві постанови з точками над „і", що членським організаціям УККА, які приступили туди добровільно і мають свої суверенні статути, не можна накидати голосуванням ніякої постанови проти їхньої волі. Зрештою — Статут УККА — це добра підстава для діяння централі, яка має репрезентувати українську громаду перед американськими властями. Але здійснювати статут мають люди. Кожну річ роблять люди. Читачі статті-заклику д-ра Р. Барановського були б йому надзвичайно вдячні, як би він заявив був, що організатори нової централі мають уже намічених кандидатів на ведення нової організації і що деякі поважні, громадсько досвідчені українські люди — мужчини чи жінки — погодилися створити апарат, необхідний для успішного ведення нової репрезентативної централі. Дозвольте авторові цих рядків, колишньому довголітньому членові спершу Політичної Ради, після того Крайової Ради і трирічному редакторові офіційного органу УККА, ствердити — без ніякої образи на адресу д-ра Барановського, що промовчання проблеми осіб — це велике „вакуум" в його статті. Як будуть люди — будуть фонди.

Українсько-Американський День у Баффало

Започаткований в 1972 році звичай влаштовувати кожнорічно в Баффало Українсько-Американський День прийнявся і закріпився. Виявилося, що ця загальногромадська імпреза потрібна й корисна. Є надія, що вона не швидко зійде з громадського календаря. Як у минулих, так і в цьому році влаштуванням Українсько-Американського Дня займався Відділ УККА в Баффало.

Українсько-Американський День відбувся у неділю, 7-го серпня, на площі української католицької церкви св. Василія Великого в Лянкастері біля Баффало. Більшість українсько-американських днів у минулому були присвячені видатним постатям або важливим подіям з українського, а то й американського життя. Цьогорічним Українсько-Американським Днем відзначено 50-ті роковини штучного голоду, створеного большевиками в Україні, з відповідною до характеру імпрези програмою.

Офіційну частину імпрези започатковано панахидою за тих, які померли під час страшного голоду, яку відправили о. д-р Павло Іваців і о. Олександер Богун Кенез, душпастирі української католицької церкви св. Миколая в Баффало. Після Панахиди віддано жертвам голоду салют жалобними звуками сурми (сурмив Михайло Петришин).

Присвячену жертвам голоду доповідь виголосила Ярослава Борачок. В програму були ще включені: деклямація сумівця-юнака Марка Чолача з Рочестеру і сольоспів сумівки-юначки Наталки Папіш з Баффало. Програмою керував Мирослав Маланяк.

Офіційну частину Українсько-Американського Дня відкрила голова Відділу УККА в Баффало Даша Процик. Програма проходила на тлі декорації, виконаної мистцем Мар'яном Борачком. Характер імпрези мистець зобразив імітацію пам'ятника, завершеного тризубом і хрестом. На пам'ятнику був напис англійською мовою: „Сімь мільйонів

(Закінчення на ст. 4)

День Союзянки на Союзівці

У неділю, 7-го серпня ц.р. ранок заповідав гарну погоду, і всі союзянки з добрим гумором та надією на приємний день виїхали з Ню Йорку автобусом на Союзівку, що положена в підгірській околиці з дуже гарними краєвидами.

Традиційно День Союзянки розпочався спільною Службою Божою в місцевій церкві, на яку приїхали теж союзянки з околиці. Парох Кергонксону о. д-р Богдан Волошин привітав союзянок-гостей на Союзівці. Членки 89-го Відділу СУА в Кергонксоні приготовили смачний полуденок для членства. Полуденок попередили привітання о. пароха, членок Окружної Управи та голів відділів. Молитву провів о. парох і при жвавій гутірці зі знайомими дуже смакував полуденок, за який ми всі вдячні членкам 89-го Відділу СУА.

Чудовий день сприяв доброму настроєві. В охолодженій залі Веселки членки відділів Округи під проводом імпрезової референтки Михасі Баран приготовили льотерію з різнорідними речами, деякі з них були навіть вартісні і викликали зацікавлення. Одна вишивана подушка була призначена на виграшу окремим льосуванням.

Програма почалася офіційним привітанням гостей та виконавців головою Окружної Управи Лідією Магун, яка передала ведення програми культурно-освітній референтці Оксані Ленець. Вона з жалем сказала, що з незалежних причин запляновані точки програми 62-го Відділу в Ґлен Спей, замінено іншими, а саме: Ярослава Гунчак, членка 62-го Відділу, продеклямувала поезію Василя Барки „Нонна" та „Пшениця, що квітує", попередивши їх коментарем автора. Ці дві поезії були присвячені пам'яті — страшного голоду в Україні в 1932-33 роках. Поміж деклямаціями молоді виконавці, дочки членок 62-го Відділу СУА, Оля Ходоба й Аніта Поліенко, проспівали три пісні в супроводі бандури: „Цвіте терен", „Жито сію" та „Ворожка".

Наступною точкою програми було висвітлення фільму, змонтованого з прозірок з обширими поясненнями Павла Бокала і його дружини Оксани. Автор репортажу показав образово історію Бразилії, держави поселенців-еміґрантів з Галичини з-перед Першої та Другої світових війн. Він підкреслив, що уряд Бразилії не

(Закінчення на ст. 4)

В ЧЕТВЕРТУ СКОРБНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ І МАМИ

бл. п.

МАРІЇ МАЛАЩУК

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в церкві св. Покрови на вул. Лідс у Торонто, Канада
в п'ятницю, 9-го вересня 1983 р., о год. 6-ій ввеч.

Про участь і молитви за душу Покійної просять:
РОМАН, муж
і ХРИСТИНА, донька

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 28-го серпня 1983 р. відійшов у Вічність на 63-му році життя
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ І ДІДО

бл. п.

ПЕТРО ДЯК

Відвідини Покійного в понеділок, 29-го серпня 1983 р., від 7-9-ої веч. у похоронному заведенні Литвин і Литвин, у вівторок, від 2-4-ої по пол.

ПАНАХИДА відбудеться у вівторок, 30-го серпня, о год. 7:15 веч.

ПОХОРОН у середу, 31-го серпня 1983 р. з того ж похоронного заведення, о год. 8-ій рано до церкви св. Володимира в Елізабет, Н. Дж., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
дружина — АННА
дочка — ЛЮБА з мужем РОМАНОМ і дітьми РОМАНОМ і МИХАСЕМ
дочка — МАРІЯННА
Брат і сестра в Україні
та ближча і дальша Родина в Україні і США

Про українську...

(Закінчення зі ст. 2)

тлі блистить ясна постать інж. О. М. Тишовницького, відданого оборонця української родини. Він також є автором багатьох статтей в обороні інтегральности української родини.

Але перемогти загальну байдужість зможе не один, але сотні Тишовницьких. Треба їх в кожній українській установі, і навіть у кожній родині. Тільки великим зусиллям можемо перемогти задуху зматеріялізованого суспільства і його філософію Carpe diem. Тільки поворот до джерел християнської подружньої етики запевнить нам і всім людям здорові родини, запоруку здорового народу. У своєму посланні про родину Папа Іван Павло II слушно каже:

„Людські суспільності підуть шляхом, прокладеним родинами".

Якже ж важливим є цей шлях!

Св. Караванський вказує на один:

І хай тоді, як зайде спір,
Де всяк стоятиме на своту,
Мірилом буде благо дому
І у сімейнім колі мир".

В. Шекспір підказує другий:

„Краса і правда житиме в віках,
Коли у твого внука буде внук".

А вторує йому наш Шевченко, кажучи, що на світі нема нічого кращого від молодої матері з дитям на руках.

Але найбільшим оздоровним надхненням є, розуміється, наука Церкви про відповідальність батьків і всієї громади за долю і недолю родини, в першу чергу дітей, про необхідність будови Божого Царства в українських родинах.

Висновки

1. Нелюдяний матеріялізм, атеїзм і сексуалізм довели до того, що дуже часто сучасні родини нагадують поле після градової тучі;

2. Родина є основною клітиною життя громади і народу. Усі прогріхи, що підривають і нищать життя родин, підривають життя громади і народу

3. У зорганізованому проводі нашого життя уже започатковано протидію проти походу за знищення родини; тепер пора на загал. За прикладом інж. О. М. Тишовницького, треба б випрацювати плян оборони української родини згідно зі словами поета

„Хай наша звіку доброта
Всі наші помисли зогріє".

4. До оборонного пляну належить також молитва, жертва і добрий приклад. Треба постійно молитися про спеціяльну Божу опіку над українськими родинами. Не жаліймо трудів і жертв на їхнє збереження від усякого зла і супостата, а прикладом свого життя засвідчуймо, що українська християнська родина є великою справою, для якої варто жити і працювати.

Українсько...

(Закінчення зі ст. 3)

померло в 1932-33".

Після офіційної жалобної частини Українсько-Американський День мав уже розваговий характер. Присутні мали змогу подивляти запрошений з Канади (Сейнт Катерінс) танцювальний ансамбль „Дунай", який, як і завжди, виконав танці з великим хистом.

Присутніх на імпрезі було приблизно 1,000 осіб. На імпрезу завітав голова повіту Ірі Едвард Рутковскі, який промовив до присутніх декілька слів, що відносилися до справи голоду. Були й інші гості з офіційних американських кіл.

Атракцією імпрези була виставка творів мистця-маляра Віталія Литвина, який проживає в Торонто. Не будемо давати оцінки творів, бо Віталій Литвин часто влаштовує виставки своїх творів по більших українських осередках в Канаді і ЗСА, так що його картининазагал уже відомі українському громадянству.

Гостей харчами забезпечувала кухня під зарядом членок із ОЖ ОЧСУ. Гарна соняшна погода у великій мірі причинилася до успіху імпрези.

Попереднього дня, у суботу, 6-го серпня, молодь СУМА відзначила 50-ті роковини українського голокосту голодівкою в центрі міста Баффало, при чому інформувала перехожих мешканців про причину своєї акції. Вполудне того ж дня на місці, де відбувалася голодівка, була відправлена панахида за спокій душ жертв Великого голоду біля символічної домовини.

Михайло Лоза

Передали архів

Після довшого листування між Головною Управою Ліги Українських Політичних В'язнів у Німеччині та Президією Української Вільної Академії Наук в Канаді Головна Управа ЛУПВ вирішила передати цілість свого великого архіву на постійне збереження до Історичного Архіву і Музею УВАН в Канаді.

Кінцевий договір підписали представники згаданих установ на окремому спільному засіданні в Мюнхені 25-го липня ц.р. Від імени Ліги Українських Політичних В'язнів участь у переговорах взяли: д-р Богдан Кордюк, д-р Олекса Вінтоняк і Григорій Наняк. УВАН репрезентував її президент та куратор Історичного Музею та Архіву д-р Михайло Марунчак.

Узгіднено, що архів ЛУПВ становитиме повсякчасно одну цілість і ні при яких умовах не може бути переданий в опіку іншої установи. Після впорядкування архіву він буде доступний для наукових дослідників, які займатимуться політичними аспектами праці українського визвольного руху Другої світової війни та рухом опору української людини націонал-соціялістичним колонізаторам гітлерівської Німеччини.

З архівом ЛУПВ переходить на збереження не тільки картотека політичних в'язнів німецьких концентраційних таборів, але також списки політичних в'язнів інших окупаційних режимів в Україні. Виявилось, що зібраний цілісно архів займе кілька великих скринь різної документації. Сюди також входить архів Науково-Дослідного Інституту Української Мартирології, в якому працювали такі вчені як проф. О. Оглоблин, проф. П. Курінний, проф. Наталя Полонська, проф. В. Янів, інж. А. Кущинський та інші. НДІУМ діяв з ініціятиви та при фінансовій допомозі ЛУПВ.

Ліга УПВ заіснувала в Мюнхені зараз після виходу з німецьких концентраційних таборів тисяч українських політичних в'язнів. Вона заопікувалася цими звільненими та допомогла створити загальну українську Суспільну Службу (пізніше т. зв. СХС), а також допомогла оформити загальну українську репрезентацію в Німеччині.

Вона своїми інформаціями та меморандумами обороняла добре українське ім'я від клейма так званого коляборанства з націонал-соціялістичною Німеччиною. Вона також протиставилася насильним вивозам та боролася за відшкодування для тих, що були на примусовій праці та були політично переслідуваними. Вона також перша привітала організованою допомогою рейдуючі частини УПА, які прибули зі зброєю на Захід.

УВАН Канада

УІА: податки, програми, фонди

Стаття про Український Інститут Америки у „Свободі" з 27-го липня ц.р. описала дотеперішню діяльність Інституту та його пляни на майбутнє, які у світлі нового наставлення до неприбуткових товариств нюйоркського посадника Е. Кача, повинні забезпечити Інститутові звільнення від реальностевих податків.

В розмові з редакторами „Свободи" 18-го липня директори УІА вияснили, а тут знову підкреслюємо, що нове становище посадника Едварда Кача створило прихильну базу, яка, одначе, ще мусить бути доповнена дальшими конкретними кроками, поки кожне заторкнене товариство дістане остаточну відповідь.

В першу чергу, потрібне, це схвалення зміни дотеперішніх законів Міською радою. Цей процес уже розпочався, а з огляду на прихильні заяви в цій справі голови Міської ради Керол Белламі та лідера більшости Е. Садовского, очікується, що новий закон буде прийнятий найдалі до двох-трьох місяців. Відтак справи податків за біжучий і минулі роки мусять бути полагоджені адміністративною дорогою через Податкову комісію та бюро міського адвоката Фредерика Шварца, який очолював спеціяльну комісію для розгляду згаданої податкової проблеми і який рекомендував зміну дотеперішнього становища міських властей. Цей процес може тривати трохи довше, і тому Інститут продовжуватиме вже раніше розпочаті судові заходи, які є необхідні для того, щоб захоронити його законні права в ході розвитку цих подій.

Тут належить згадати, що найвищий суд Ню Йорку недавно вирішив звільнити з податків інше неприбуткове товариство, спираючи це своє ключеве рішення на інтерпретації законів в дусі рекомендацій комісії Шварца та нового становища посадника Кача. Це скріплює сподівання на те, що справа податку на нерухоме майно повинна бути вкінці полагоджена для Інституту.

Вміжчасі, Інститут приготовляє збірку фондів для втримання та віднови цього історичного, цінного будинку і для фінансового забезпечення своєї пожвавленої діяльности на користь цілої української громади та нюйоркських співгромадян. Для цього потрібні великі фонди і тому УІА звертається до співгромадян за підтримкою в приєднуванні нових членів та в збірці пожертв.

Всі звернення, листовні чи телефонічні, слід скеровувати на адресу: Ukrainian Institute of America, 2 East 79th Street, New York, N.Y. або на число телефону. (212) 288-8660.

Афганістан

(Закінчення зі ст. 2)

гір і пасовиськ на низини й купують у селян харчі, чай, пшеницю і нафту, а продають молочні продукти, вовну й м'ясо. Жінки номадів свобідніші від селянок. Для тринспортації вживають номади верблюдів. Харч селян складається головно з хліба, юшки, городини, овочів, йогурту, а принагідно теж із м'яса й рижу. Улюблений напій — чай.

47-ий Відділ СУА— Українському Музеєві

З року в рік після вакацій 47-ий Відділ Союзу Українок Америки в Рочестері, Н. Й., улаштовує імпрезу для свого членства і громадянства.

Цього року в неділю, 11-го вересня, імпреза присвячена Українському Музеєві в Ню Йорку. Розуміючи потребу втримання і розбудови української культурної станиці, якою являється Український Музей, започаткований СУА, членки з ентузіязмом взялися до підготови.

Щоб підкреслити вагу розвитку українського мистецтва, запрошено маестра Маріяна Борачка, теперішнього референта музейництва при СКВУ з осідком в Баффало, Н. Й., улаштувати виставку його праць. Відкриття відбудеться в суботу, 10-го вересня ц.р., в 6-ій год. ввечері в залі школи св. Йосафата, і продовжуватиметься до неділі вечора.

З цієї нагоди до Рочестеру загостить також мґр Любов Волинець, мистецька референтка Головної Управи СУА і віддана співробітниця УМ. Вона подасть докладні інформації про Український Музей та висвітлить звуко-прозірки „Гуцульське весілля", яке учні школи св. Юра під вмілим оком Люби Волинець вивели двічі в Ню Йорку, а також у Філядельфії.

Та не забули членки 47-го Відділу про гостей та прихильників СУА і УМ. Доповідь з прозірками попередить смачний обід в 1-ій год. по полудні у їдальні школи св. Йосафата.

Віримо, що українська громада Рочестеру зуміє оцінити важливість цієї різнорідної імпрези та прийме щире запрошення 47-го Відділу взяти чисельну участь в обіді, доповіді з прозірками та цілоденній мистецькій виставці маестра Мар'яна Борачка, тим більше, що ввесь чистий дохід призначений для Українського Музею в Ню Йорку

„Громада по нитці—бідному сорочка"—будьмо щедрі для нашо найбільш репрезентативної культурної установи поза межами України.

Марія Крамарчук

Історія України в еспанській мові

Не буде зайвим пригадати, що преса в сьогоднішних обставинах відіграє дуже важливу ролю, а для української діяспори розкиненої по теренах вільного світу, вона має особливо велике значення. Без вільної преси діяспора, як частина великої нації, втратила б майже цілковито зв'язок та не було б можливости виконати хоч до певної міри національний обов'язок, який припадає на долю політичної іміграції.

За посередництвом тієї ж української преси Товариство для поширення української науки на Заході знаходить зв'язок із членами української спільноти, які йдуть назустріч особливо важливому завданню згаданого Товариства, а саме: видання історії України у світових мовах.

Українська преса, що виходить в З'єднаних Стейтах Америки єднає нас також з братами-патріотами й на канадському континенті. І. і Юлія Головачуки з Норт Йорку, Онт., пересилаючи 500 дол. на переклад „Історії України" проф. Н. Полонської на чужі мови, подають думку, що згадану „Історію" було б добре перекласти й на еспанську мову.

Як нам відомо, еспанська мова (поза Еспанією) на континенті Америки найбільш поширена поруч англійської, тому думка родини Головачуків є цілком слушна.

Управа і Екзекутива товариства щиро дякує І. і Ю. Головачукам за щедру пожертву й слушну заувагу. Український Вільний Університет радо погодився перекласти згадану Історію й на еспанську мову, якщо будуть гроші.

Прохаємо приятелів української культури пересилати пожертви для перекладу згаданої Історії на світові мови до українського банку — Кредитівки на адресу: Ukrainian Selfreliance Federal Union, 4976 N. Broad Street, Philadelphia, Pa. 19141. Чеки висилати на: Association for the Promotion of Ukrainian Science in the West, No. 5069.

Товариство для поширення української науки на Заході

ПОСАДНИК ЧИКАҐО ГЕРОЛД Вашінґтон переводить тепер процес звільнення 2,045 міських службовців, серед яких є 446 пожежників, 332 поліціянти та багато інших. Таким потягненням Вашінґтон думає заощадити 16,8 мільйона долярів, щоб покрити ними дефіцит в сумі 17 мільйонів долярів. Звільнювання робітників почалося з хвилиною, як Міська рада, яка не конче в добрих відносинах, з посадником, відкинула більшістю голосів пропозицію Г. Вашінґтона про розписання нових податків на суму 22 мільйони долярів, які мали покрити вже згадану суму дефіциту.

ЗАКОРДОННІ КРАЇНИ в принципі погодилися дати дозвіл на показання документального фільму американського виробу про совєтську окупацію Афганістану і боротьбу антикомуністичних повстанців, які від першого дня інвазії збройно виступили проти накиненої їм силою зброї комуністичної системи. Документальний фільм був накручений на підставі точних і об'єктивних інформацій західніх кореспондентів, які в різному часі побували в Афганістані. До фільму увійшли репортажі кореспондентів Японії, Італії, Австралії, Німеччини, Пакістану, Великобританії, Австрії, Франції і З'єднаних Стейтів Америки. Директор Інформаційної Агенції ЗСА Елвін Снайдер заявив, що одногодинний фільм під назвою „Афганістан: прихована війна" є першою спробою оцінки існуючої там ситуації.

День Союзянки...

(Закінчення зі ст. 3)

дотримав обіцянок допомогти імігрантам при поселенні. Вони самі мусіли власними руками корчувати ліси, будувати хати та здобувати собі та родинам можливості прожитку та існування. Очевидно, ця надлюдська боротьба з природою коштувала українську іміграцію багато зусилля та жертв.

Неприятливі обставини життя сповільнили теж економічний та культурний розвій. Тому стипендійна допомога, яку зорганізував Союз Українок, була дуже потрібна, і ще далі існують великі потреби. Отці Василіяни та Катихитки були головними рушіями української культури та дали можливість затримати свою національну окремішність та ідентичність.

Ми дуже вдячні подружжю Оксані та Петрові Бокалам, за цей знаменитий репортаж. Може, він ще декого спонукає спонзорувати стипендію для здібної молоді, а є її досить, щоб студіювати для піднесення економічного та культурного рівня своїх колоній. Бразилійські українці вміють оцінити стипендійну поміч через СУА.

Ми вдячні також і управі Союзівки, що дає нам вже 10 років безкоштовно улаштовувати День Союзянки в своїх приміщеннях.

Після програми всі відсвіжувалися, як хто хотів,—бо день був справді гарячий—перед від'їздом додому.

Люба Артимишин

Чвертьмільйона...

(Закінчення зі ст. 1)

чорних демонстрантів було набагато більше, бо цей „Марш на Вашінґтон '83" намагаються використати противники поміркованої політики президента Рональда Регена в політичних цілях. Тож серед демонстрантів чимало було противреґенівських чільних демократів, як і багато груп людей, незадоволених з „існуючих порядків". Це були не тільки бідні, кольорові, безробітні і феміністки, але й так звані „ґей-групи", гомосексуалісти, які добиваються припинення „дискримінації" проти них серед суспільства, і подібні. На демонстрації звідусіль лунали вимоги вибору іншого президента, ліберального, в наступних президентських виборах у 1984 році.

ОФІЦІЙНІ ПРЕДСТАВНИКИ уряду Нікараґуа повідомили в четвер, 25-го серпня, що повстанці проти сандіністського режиму посилили свою діяльність за минулий тиждень, поширивши її на півночі країни і завдавши ряд дошкульних ударів урядовим військам. Самі офіційні особи і дипломати говорять, що тепер у Нікараґуа нараховується понад 2,000 повстанців на кордоні з Гондурасом і приблизно 1,000 на півдні на кордоні з Коста Рікою. Міністерство оборони Нікараґуа видало заяву, в якій говорить, що країна „зазнала нової ескаляції агресії", а міністер оборони Умберто Ортеґа виступив перед репортерами і назвав положення „важким".

З МОСКВИ ОФІЦІЙНО повідомили під кінець минулого тижня, що совєтський уряд позбавив громадянства письменника-дисидента Ґеорґія Владімова „за систематичну діяльність, ворожу СССР". Владімов був насильно виселений з СССР ще на весні цього року. Декрет Президії Верховної Ради був підписаний ще 1-го липня, місяць після того, як Владімов, його дружина Наталія Кузнецова і її мати виїхали з СССР до Західньої Німеччини.